

AMERIKA, AMERICA

over emigranten naar de Verenigde Staten van Amerika
een serie artikelen door **Willem Keeris**

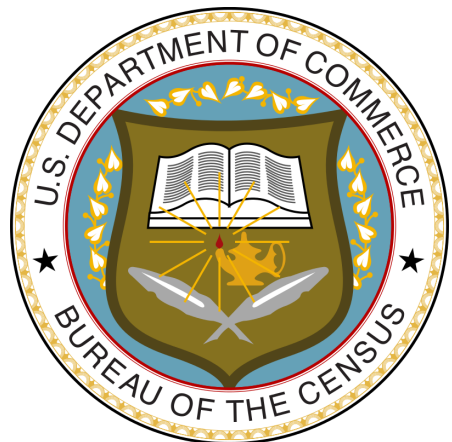
Deel XXII, Censuses (Volkstellingen)

Een belangrijke genealogische bron in Nederland is het bevolkingsregister, dat gebaseerd is op volkstellingen. De volkstelling van 1830 kan als de eerste officiële volkstelling in Nederland worden beschouwd. Sindsdien is er elke tien jaar een telling gehouden. Vanaf 1850 waren de gemeenten verplicht de gegevens van hun bevolking bij te houden in een bevolkingsregister. Toen konden de volkstellingen ook gebruikt worden om de bevolkingsregisters te controleren. Op 28 februari 1971 vond de 14de algemene volkstelling plaats. Deze ging met veel protest gepaard, omdat een grotere maatschappelijke beweging was ontstaan die deze inbreuk op de privacy niet wenste. Er werd wel een volgende volkstelling voorbereid, maar deze werd niet uitgevoerd en in 1991 wettelijk afgeschaft. Hiermee was de telling van 1971 de laatste algehele volkstelling in Nederland. Tot zover in vogelvlucht de Nederlandse situatie.

De grondwet van de Verenigde Staten schrijft voor dat er iedere tien jaar een volkstelling moet worden gehouden. De resultaten worden onder andere gebruikt

voor het bepalen van de stemdistricten die overeenkomen met de zetels in het Amerikaanse congres, voor het verdelen van financiële bijdragen van de federale overheid en natuurlijk ook voor statistische doeleinden. Deze officiële volkstellingen zijn de enige manier om deze gegevens te verzamelen, omdat het land geen bevolkingsregisters heeft. En hier ligt een groot verschil voor genealogen met de Nederlandse situatie.

De volkstelling (*census*) wordt uitgevoerd door het *United States Census Bureau*. De

eerste volkstelling werd gehouden in 1790, de laatste in 2010 en de volgende vindt dit jaar plaats.

Bij de volkstelling worden alle bewoners geteld in huizen en gebouwen die voor bewoning bestemd zijn.

Bij de eerste zes tellingen (van 1790 t/m 1840) werd alleen de naam van het hoofd van een gezin vermeld en het **aantal** mensen dat in hetzelfde gezin leefden, uitgesplitst naar geslacht, ras en leeftijd. Vanaf 1850 werd van **iedereen** de naam met bijbehorende gegevens opgenomen. Om de gegevens te verzamelen kwam er een 'census taker' of 'enumerator' langs, die de gegevens noteerde. In 1950 had men hier meer dan 160 duizend mensen voor nodig en kostte dat ruim 90 miljoen dollar. Vanaf 1960 stuurde men dan ook de vragenlijsten per post. Meewerken is verplicht en weigeren is strafbaar.

Na een wettelijke termijn van 72 jaar wordt een census openbaar gemaakt; dat betekent dat over twee jaar de census uit 1950 voor ons genealogen beschikbaar komt.

SCHEDULE 1.—Free Inhabitants

Dat roept de vraag op of er meer *Schedules* (schema's, tabellen) waren en of er ook andere mensen dan *Free Inhabitants* woonden. Het antwoord is natuurlijk bevestigend. In 1850 waren er vier verschillende censuses, de Population Census, de Mortality Census, de Agricultural Census en de Industry Census. In de zuidelijke staten was er ook nog een *Slave Census*.

De Population of Inhabitants Census was die telling waarbij alle personen geteld

De bedoeling bij het beantwoorden (en tegenwoordig invullen) van de vragen is, dat de situatie benoemd wordt zoals die op de dag van de census was. Elke keer was er een officiële census dag, maar de *census taker* kon natuurlijk nooit alle huizen in zijn district op die ene dag bezoeken. Als hij wat later kwam en er was ondertussen een kind geboren en iemand overleden, dan moest de situatie ingevuld worden, zoals die op de officiële census dag was; dat betekende dat het juist geboren kind niet meegenomen mocht worden maar dat de overleden persoon wel ingevuld werd. Dat er hier en daar nogal wat mis ging moge duidelijk zijn. Dat kwam voor een gedeelte doordat niet iedereen Engels sprak en dus de vragen niet goed begreep.

We concentreren ons nu op de (federale) censuses van Wisconsin in de tweede helft van de 19de eeuw.

Bij degenen die wel eens een census onder ogen hebben gehad, zal mogelijk opgevallen zijn dat er bovenaan stond (zie navolgende afbeelding):

werden. Bij de Mortality Census werden de mensen genoteerd die het afgelopen **jaar**, overleden waren (dus helaas niet sinds de laatste census). Hier vinden we soms overlijdens die nergens anders genoteerd zijn. In de Agricultural (of landbouw) Census werden de gegevens van boerderijen vermeld, zoals de grootte, het aantal dieren en hoeveel producten er verbouwd waren tijdens het laatste jaar.

In de Industry of Manufacturing Census tenslotte, werd het resultaat van bedrijven genoteerd. De molen van Arnoldus Versteegen in Little Chute, die al eerder in deze serie artikelen genoemd is, komt in deze telling voor.

In 1860, 1870 en 1880 zien we dezelfde vier censussen. De federale census van 1890 is in zijn totaliteit verbrand.

Van de federale censussen is er ook een *State copy*, een exemplaar voor de desbetreffende staat. Die zou natuurlijk hetzelfde moeten zijn als het federale exemplaar, maar dat blijkt niet altijd het geval. In de bibliotheek van Green Bay hebben ze beide exemplaren, zodat een vergelijking mogelijk is. Ook hebben ze er de eerder genoemde *non-population schedules*.

Behalve dat er federale volkstellingen waren, hebben de meeste staten zelf ook tellingen gehouden. Voor Wisconsin geldt dat er *state censuses* zijn voor de volgende jaren: 1836, 1838, 1842, 1846, 1847, 1855, 1865 (vernietigd), 1875, 1885, 1895 en de laatste in 1905. Voor allemaal geldt dat alleen de naam van het hoofd van het gezin vermeld werd en het **aantal** mensen dat in hetzelfde gezin leefden, uitgesplitst naar sekse, ras en leeftijdscategorie. Alleen in de volkstelling van 1905 werd van **iedereen** de naam met bijbehorende gegevens genoteerd.

De 1850 federale Mortality Census (schedule 3) van De Pere, Brown County, Wisconsin, met op regel 3 en 4 twee kinderen van Theodorus Coenen die in 1848 naar Amerika ging. Hun overlijdens zijn nergens anders genoteerd.

SCHEDULE 3. — Persons who Died
County of Brown

NAME OF EVERY PERSON WHO DIED during the Year ending 1st June, 1850, whose usual Place of Abode at the Time of his Death was in his Family.	DESCRIBED	
	Age.	Sex.
1	2	3
1 Harriet J. Boyd	5	F
2 Harriet Boyd	65	F
3 John Cooner	8	M
4 Antwine Cooner	21	M
5 James Cooner	41	M
6 Walter Field	$\frac{3}{12}$	M
7 Abel Vail	65	M
8 Eliza J. Martell	2	F
9 Francis Bordwin	67	M

Meer weten?

William Thorndale and William Dollarhide, *Map Guide to the U.S. Federal Censuses 1790-1920* (Genealogical Publishing Co., Inc. Baltimore, Maryland, 1987)

William Dollarhide, *The Census Book* (Heritage Quest, North Salt Lake, Utah, 2001)